

Nr 117

LANDSKAPSLAG

om skyddshem

Föredragen för Republikens President den 4 december 2015

Utfärdad i Mariehamn den 10 december 2015

I enlighet med lagtingets beslut¹ föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa högklassiga och heltäckande skyddshemstjänster för personer som är utsatta för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om de grunder som iakttas vid betalning av ersättning ur landskapets medel till aktörer som producerar skyddshemstjänster.

Lagen tillämpas på kommunala och privata producenter av skyddshemstjänster.

3 §

Definition av skyddshem

Ett skyddshem är en för klienterna avgiftsfri enhet inom krisarbete med verksamhet dygnet runt och till vilken en person eller en familj som har blivit utsatt för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld kan söka sig på eget initiativ eller på anvisning av en myndighet eller någon annan aktör, vid behov även anonymt.

4 §

Våld i nära relationer

Med våld i nära relationer avses i denna lag händelseförlopp under vilka någon utövar

våld mot en nuvarande eller före detta partner, sitt barn eller partners barn, sin förälder, annan nära släkting eller annan närstående. Med våld avses en otillåten kränkning som orsakar eller kan orsaka fysisk, sexuell, psykisk eller ekonomisk skada eller lidande för den som utsätts för gärningen, inbegripet hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande.

5 §

Skyddshemstjänster

De tjänster som erbjuds på ett skyddshem är omedelbar krishjälp, skyddat boende dygnet runt samt psykosocialt stöd, rådgivning och vägledning som skyddshemmet i akuta situationer erbjuder dem som har blivit utsatta för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld.

Skyddshemmets ansvariga person bedömer tillsammans med sin personal som är specialiserad på krisarbete längden på skyddshemsperioden.

Närmare bestämmelser om skyddshemstjänster kan utfärdas i landskapsförordning.

6 §

Klienter i skyddshemsverksamheten

Skyddshemstjänster erbjuds i första hand åt personer som har blivit utsatta för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld och åt medföljande minderåriga barn.

Skyddshemstjänster kan även tillhandahållas i fall som kan jämföras med våld i nära

¹⁾ LF nr 28/2014-2015

SMU bet. nr 16/2014-2015

relationer för att hjälpa personer som behöver hjälp, om hjälpen motsvarar offrets behov av hjälp och om hjälpen inte orsakar skada eller medför fara för andra som befinner sig i skyddshemmet.

En person får söka sig till vilket som helst av de skyddshem som tillhandahåller tjänster som avses i denna lag, förutsatt att där finns plats.

7 §

Uppgifter som sköts av landskapsregeringen

Landskapsregeringen sörjer för tillgången till skyddshemstjänster så att det för invånarna i hela landskapet erbjuds och finns tillgång till tillräckligt med tjänster i förhållande till behovet.

Landskapsregeringen ingår avtal om produktion av skyddshemstjänster med sådana producenter som bäst uppfyller de förutsättningar som föreskrivs i 8 § och i landskapsförordning som har utfärdats med stöd av 8 § 4 mom.

Landskapsregeringen ansvarar för styrningen av skyddshemsverksamheten och samordningen av skyddshemstjänsterna i landskapet som helhet i samarbete med de skyddshem som har ingått avtal.

8 §

Förutsättningar för produktion av skyddshemstjänster

För att en privat aktör ska få ingå avtal med landskapsregeringen om produktion av skyddshemstjänster krävs att aktören har giltigt tillstånd enligt lagen om privat socialservice (FFS 922/2011) i enlighet med landskapslagen (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice.

Kommunala producenter av skyddshemstjänster ska uppfylla samma förutsättningar som de privata aktörerna. Innan landskapsregeringen ingår ett avtal enligt 9 § med en kommunal producent, kontrollerar Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet på landskapsregeringens begäran att förutsättningarna är uppfyllda.

De anställda hos producenten av skyddshemstjänster ska ha tillräcklig utbildning, arbetserfarenhet och insikt i krisarbete inom våld i nära relationer. Personalen ska omfatta ett tillräckligt antal representanter för olika yrkesgrupper. Utöver detta kan personalen omfatta sakkunniga i producentens specialområde inom krisarbete.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för produktion av skyddshemstjänster kan utfärdas i landskapsförordning.

9 §

Avtal om produktion av skyddshemstjänster

Landskapsregeringen ingår avtal om produktion av skyddshemstjänster med producenterna för högst fem år i sänder. I ett avtal ska det intas en bestämmelse enligt vilken den ersättning som betalas årligen är beroende av det anslag som reserverats för detta ändamål i landskapsbudgeten.

I ett avtal om tjänsteproduktion ska åtminstone följande bestämmas:

1) skyddshemmet och de skyddshemstjänster som det tillhandahåller specificerade samt antalet familjeplatser på skyddshemmet,

2) det verksamhetsområde inom vilket de i avtalet avsedda tjänsterna tillhandahålls samt

3) det preliminära beloppet på den ersättning som betalas ur landskapets medel med iakttagande av de grunder som anges i 10 § 3 mom. samt om ersättningens betalning,

4) vem som är den ansvariga personen på skyddshemmet och om skyddshemmets övriga personal samt dimensioneringen av antalet anställda,

5) det förfarande som ska iakttas vid utbyte av information, vid registerföringen i anknäring till skyddshemstjänsterna och vid förvaringen av klientuppgifter,

6) den utbildning som arrangeras för skyddshemmets personal samt

7) avtalets giltighetstid och uppsägning.

Om landskapsregeringen ingår avtal med två eller flera producenter av skyddshemstjänster, ska avtalen även innehålla bestämmelser om hur samarbetet inom skyddshemsnätverket ordnas.

10 §

Ersättning som betalas ur landskapets medel och hur den bestäms

Ersättning ur landskapets medel betalas till de producenter av skyddshemstjänster som ingår avtal enligt 9 §. Landskapsregeringen avtalar årligen om ersättningsbeloppet inom ramen för det anslag som anvisats i landskapsbudgeten.

I syfte att skapa ett täckande system av skyddshemstjänster delar landskapsregeringen i enlighet med 3 mom. ut den avtalade ersättningen i förskott till producenter som har ingått avtal om produktion av skyddshemstjänster.

Som grunder för tilldelningen av ersättning beaktas invånarantalet i producentens verksamhetsområde och kostnaderna för skyddshemstjänsterna före finansåret samt producentens uppgifter för den pågående räkenskapsperioden och nästa års budgetförslag.

När avtal ingås med en ny producent av skyddshemstjänster tillämpas på producenten medelvärdet beräknade på bokslutsuppgifter hos andra producenter av skyddshemstjänster i samma storleksordning och uppgifter i den nya producentens förslag till budget för det följande året. I övrigt insamlas samma bakgrundsinformation av nya producenter som av andra. Informationen från alla producenter av skyddshemstjänster hanteras enligt samma principer. Närmare bestämmelser om viktning av bestämningsgrunderna för den ersättning som betalas ur landskapets medel och om fördelning av ersättningen kan utfärdas i landskapsförordning.

11 §

Redovisning för användning av ersättning, återbetalning av ersättning och ny utdelning

Varje producent av skyddshemstjänster ger ärligen landskapsregeringen en redovisning över de kostnader som verkställandet av avtalet om tjänsteproduktion orsakat under det föregående finansåret. Redovisningen gäller användningen av den ersättning som i förskott delats ut ur landskapets medel och dess överskridande eller ersättning som blivit oanvänd. I samband med redovisningen kan producenten samtidigt ansöka om komplettering av den ersättning som betalats ut i förskott.

När det finns skäl för det ska landskapsregeringen dela ut ny ersättning till sådana producenter som har fått en för liten förskottsersättning i förhållande till de verkliga kostnaderna. Om förskottsersättningen är för stor i förhållande till de verkliga kostnaderna, ska återbetalning ske av den delen av förskottsersättningen som inte motsvarar de verkliga kostnaderna.

Närmare bestämmelser om utbetalning av ersättning som delas ut av landskapets medel, om redovisningens innehåll och om grunderna för återbetalning och ny utdelning av ersättning kan utfärdas i landskapsförordning.

12 §

Tillsyn

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet övervakar skyddshemsverksamheten. På till-

synen över skyddshemsverksamheten tillämpas:

1) i fråga om kommunalt producerad skyddshemsverksamhet 55 och 56 §§ i socialvårdslagen (FFS 710/1982), i enlighet med landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård,

2) i fråga om privata producenter av socialtjänster lagen om privat socialservice (FFS 922/2011), i enlighet med landskapslagen (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice.

13 §

Tillämpning av landskapslagen om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti

På ersättning som avses i 10 § tillämpas 16-18 §§ i landskapslagen (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

Som understödstagare enligt de bestämmelser som nämns i 1 mom. betraktas i denna lag producenterna av skyddshemstjänster.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016. Åtgärder som förutsätts för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

15 §

Övergångsbestämmelser

Senast den 30 juni 2016 ska landskapsregeringen ingå ett i 9 § avsett avtal om produktion av skyddshemstjänster och om ersättningsbeloppet med producenter av skyddshemstjänster. Avtalet ska omfatta tiden från och med den 1 januari 2016.

Landskapsregeringen betalar producenterna av skyddshemstjänster de avtalsbaserade ersättningarna senast den 30 juni 2016.

Mariehamn den 10 december 2015

KATRIN SJÖGREN
lantråd

Wille Valve
föredragande minister

